

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3645/2019
10.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић председника већа, Споменке Зарић и Весне Субић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ... наследника сада пок. ЂЂ бившег из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ... наследника сада пок. ЗЗ бившег из ..., ИИ из ... и ЈЈ из ..., чији је заједнички пуномоћник Александар Ивковић, адвокат из ..., против туженог „КК“ ДОО стечајна маса ..., правног следбеника Предузећа „КК“ ДОО у стечају, кога заступа Смиљана Цвикић, адвокат из ..., ради поништаја решења и исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1312/17 од 18.03.2019. године, у седници одржаној 10.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1312/17 од 18.03.2019. године, у делу става другог изреке у погледу одлуке за враћање на рад и у ставу петом, шестом и седмом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1312/17 од 18.03.2019. године, у осталом делу става другог, у ставу трећем, четвртном, осмом и деветом изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Обреновцу П1 1449/10 од 22.10.2014. године, ставом првим изреке, усвојени су тужбени захтеви тужилаца и поништена решења туженог Предузећа „КК“ ДОО о престанку радног односа тужилаца броја и датума ближе наведена у овом ставу изреке, и обавезан тужени да тужиоце врати на рад. Ставом другим изреке, усвојени су тужбени захтеви тужилаца и обавезан тужени „КК“ ДОО ..., да тужиоцима на име неисплаћених зарада исплати појединачно одређене месечне износе, са законском затезном каматом од дана доспелости, па до исплате ближе одређене овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени „КК“ ДОО из ... да надлежним ПИО Фондовима исплати одговарајуће порезе и доприносе на означене износе нето зарада свих тужилаца. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 653.000,72 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1312/17 од 18.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке за поништај решења тужилаца о

престанку радног односа од 25.12.2009. године и решења о отказу уговора о раду тужилаца од 18.03.2010. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у осталом делу става првог и у ставу другом изреке и одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да тужиоце врати на рад и да тужиоцима на име неисплаћених зарада исплати појединачно одређене месечне износе, на име разлике у заради, са законском затезном каматом почев од датума доспелости, па до исплате, ближе одређене овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, укинута је првостепена пресуда у делу става трећег изреке за обавезу туженог да надлежним ПИО Фондовима исплати одговарајуће доприносе на означене износе нето зараде свих тужилаца. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да у име и за рачун тужилаца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном фонду ПИО, на означене износе нето зараде свих тужилаца садржане у ставу другом изреке ожалбене пресуде. Ставом петим изреке, утврђено је да је тужба повучена и без дејства пресуда првостепеног суда у осталом делу става трећег изреке, којим је обавезан тужени да тужиоцима исплати одговарајуће порезе на нето износе зарада тужилаца у ставу другом изреке, а жалба туженог је у том делу одбачена. Ставом шестим изреке, утврђено је да је тужба повучена и да је без дејства допунска пресуда Основног суда у Обреновцу П1 1449/10 од 12.12.2014. године, у односу на тужиоце АА, ББ, ВВ, ГГ, ЕЕ, ИИ и ЗЗ, а жалба туженог је у том делу одбачена. Ставом седмим изреке, преиначена је допунска пресуда Основног суда у Обреновцу од 12.12.2014. године, у односу на тужиоце ЖЖ из ... наследника сад покојног ЗЗ бившег из ... и ДД из ... наследника сада покојног ЂЂ из ... те одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да убудуће врши обрачун и исплату зарада тужиоцима сагласно колективном уговору број 177 од 27.10.2005. године и уговорима о раду, важећи на дан преузимања запослених при куповини погона по купопродајном уговору од 03.03.2006. године. Ставом осмим изреке, преиначено је решење првостепеног суда и одбијен захтев тужилаца, којим су тражили да се тужени ослободе од плаћања трошкова судске таксе у предмету првостепеног суда, да се мења решење о трошковима поступка садржано у последњем ставу изреке првостепене пресуде, тако што уместо износа трошкова поступка који се досуђује тужиоцима у висини од 653,072,00 динара, има стајати износ од 129.500,00 динара, као неоснован. Ставом деветим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртог изреке првостепене пресуде и одбијен захтев тужилаца да се обавезе тужени да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 635.072,00 динара и решава да свака странка сноси своје трошкове првостепеног и другостепеног поступка. Ставом десетим изреке, одбачен је поднесак туженог насловљен као допуна жалбе туженог против првостепене пресуде од 01.12.2014. године. Ставом једанаестим изреке, одбачен је поднесак тужилаца од 19.02.2018. године, као недозвољен.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, и то у односу на ставове од другог до девог изреке, ревизију су благовремено изјавили тужиоци због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењима од 25.12.2009. године и 18.03.2010. године, тужиоцима је престао радни однос код туженог предузећа „КК“ ДОО ..., због смањеног обима посла и промене у организацији и технологији рада и исплаћена им је отпремнина у складу са законом. Решења туженог о престанку радног односа тужилаца су правноснажно поништена. У овој парници тужиоци потражују накнаду на име изгубљене зараде с обзиром да су им незаконито престали радни односи, као и разлику зараде од октобра до децембра 2009. године, када су још били у радном односу код туженог (период који није обухваћен правноснажним судском одлуком у предмету П1 2952/12, којом је обавезан тужени да им исплати разлику зараде за период од 01.04.2006. године до 30.09.2009. године). Висину потраживања тужиоци су сами утврдили према методологији обрачуна у налазу вештака економске струке Борислава Лазића у предмету П1 број 2152/12. Првостепени суд је прихватио овакав обрачун и закључио да су захтеви за исплату разлике зараде и накнаде на име изгубљене зараде, као и за уплату пореза и доприноса основани.

Другостепени суд је на основу одржане расправе утврдио да је након обуставе стечајног поступка стечајна маса преузела све обавезе бившег „КК“ у стечају и да је иста легитимисана у овој парници. С обзиром на претходно, закључио је да сада тужени „КК“ ДОО стечајна маса ..., представља имовинску целину из које повериоци продатог стечајног дужника могу намиривати само своја новчана потраживања, те да нема законских услова за обавезивање туженог да тужиоце врати на рад, па је у овом делу захтев тужилаца одбио. Такође, другостепени суд сматра да тужиоци нису могли своја потраживања да одреде у висини коју су утврдили на тај начин што је тужилац ВВ лично извршио обрачун разлике зараде и накнаде штете на име изгубљене зараде на основу методологије обрачуна коју је применио вештак Борислав Лазић у другом предмету. Како тужиоци нису доказали висину својих потраживања то је другостепени суд применом правила о терету доказивања, сходно одредби члана 231. ЗПП, преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужилаца за исплату. Такође, одбијен је и захтев тужилаца за уплату доприноса, као и захтев тужилаца ЖЖ из ... наследника сада пок. ЗЗ бившег из ... и ДД из ... наследника сада пок. ЂЂ бившег из ..., да се обавезе тужени да им убудуће врши обрачун и исплату зарада, сагласно колективном уговору.

Одредбом члана 191. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09 - важећи у спорном периоду), прописано је да ако суд утврди да је запосленом незаконито престао радни однос, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће на његов захтев обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада које би запослени остварио да ради, и то зависно од временаведеног у радном односу и година живота запосленог, као и броја издржаваних чланова породице (став 4.) Одлуку из става 4. овог члана суд може донети и на захтев послодавца, ако постоје околности које оправдано указују да наставак радног односа, уз уважавање свих околности и интереса обе уговорне стране, није могућ, с тим да се накнада штете запосленом досуђује у двоструком износу од износа који се утврђује у складу са ставом 4. овог члана (став 5.).

Имајући у виду назначену одредбу, по оцени Врховног касационог суда другостепени суд је правилно применио материјално право у погледу одлуке којом је одбијен тужбени захтев тужилаца за враћање на рад. Наиме, правилан је закључак у побијаној одлуци да нема законских услова да се тужиоци врате на рад с обзиром да је као тужени у овој парници означена стечајна маса. Тужиоци нису поставили тужбени захтев у смислу одредбе члана 191. став 4. тада важећег Закона о раду, да би им се уместо враћања на рад исплатила накнада штете, нити супротно наводима ревизије, има места примени става 5. истог члана, с обзиром да је за накнаду штете у овом случају потребан захтев туженог, јер не жели да запосленог врати на рад, али се у конкретном случају ни о томе не ради.

Такође, неосновани су наводи ревизије који се односе на одлуку којом је утврђено да су тужиоци повукли тужбу, у делу за уплату пореза и да им тужени и убудуће врши обрачун и исплату зарада, сагласно колективном уговору, јер није било принуде нити других сметњи да тужиоци у овом делу повуку тужбу, што су они и учинили својом слободном вољом, а за своју тврдњу да су били у заблуди том приликом, нису пружили доказе. У том смислу правилна је и одлука којом је одбијен тужбени захтев тужила ЖЖ и ДД да им тужени обрачунава и исплаћује будуће зараде њихових правних претходника, јер за то не постоји законски основ.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом тужилаца основано указује да је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права, у погледу одлуке о накнади штете на име разлике зараде и изгубљене зараде и уплати доприноса.

Према одредби члана 191. Закона о раду, ако суд донесе правноснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, суд ће одлучити да се запослени врати на рад, ако запослени то захтева (став 1.). Поред враћања на рад, послодавац је дужан да запосленом исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговором о раду и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање (став 2.). Накнада штете умањује се за износ прихода које запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа (став 3.).

Одредбом члана 231. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да ако суд на основу изведених доказа (члан 8) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примениће правило о терету доказивања. Ставом 2. истог члана закона, прописано је да странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак и остваривање права, ако законом није другачије прописано. Ставом 3. истог члана закона, прописано је да странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, ако законом није другачије прописано.

Правилна примена наведених законских норми подразумева да је нужна правна последица незаконитог престанка радног односа између осталог и накнада штете у висини изгубљене зараде, која подразумева износе које би запослени примио да незаконитог отказа није било. То значи да запослени има право на зараду коју би остварио да није било незаконитог отказа, па је основ за обрачун накнаде зарада коју је он остварио у моменту незаконитог престанка радног односа, али уз умањења која је у

спорном периоду евентуално остварио по основу рада. Тужиоци су определили висину свог потраживања, коју је тужени оспорио, па је другостепени суд погрешно закључио да тужиоци нису доказали висину свог потраживања. Наиме, имајући у виду наведену законску норму, терет доказивања чињенице да тужиоци немају право на ову накнаду у висини коју су определили, је на туженом.

Имајући ово у виду, Врховни касациони суд налази да је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права, због чега и чињенично стање остало непотпуно утврђено у односу на висину потраживања, па је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено као у изреци.

У поновном поступку, другостепени суд ће правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку, имајући при том у виду примедбе из овог решења.

**Председник већа-судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић